

I&M
Voor internetconsultatie

Onderwerp:
Reactie op consultatie van de
Ontwerpbesluiten omgevingswet

Ons kenmerk:
216.127/SKr/ATa

Datum:
15 september 2016

Voor informatie:
Mr. S. Kraan-de Groot MSc

Doorkiesnummer:
0348-439 600

@mail:
info@bodemenergie.nl

Geachte L.S.,

Met deze brief wil BodemenergieNL graag reageren op de consultatie van de Ontwerpbesluiten omgevingswet.

BodemenergieNL is de branchevereniging voor bedrijven die bodemenergiesystemen ontwerpen, maken en exploiteren. BodemenergieNL zet zich in voor verantwoorde groei en kwalitatief goede toepassing van de technologie. Ruim 70 bedrijven zijn lid van onze vereniging en wij behartigen de belangen van onze leden op verschillende vlakken, zo ook op het gebied van regelgeving en beleid. Voor meer informatie over onze activiteiten verwijzen wij u graag naar onze website www.bodemenergie.nl.

BodemenergieNL is lid van de Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie, deze reactie is in samenspraak met de NVDE tot stand gekomen. BodemenergieNL onderschrijft tevens de consultatie reactie van de NVDE.

In deze brief vindt u een aantal algemene opmerkingen en verzoeken. Als bijlage is een artikelsgewijze reactie toegevoegd.

Om onze reactie zo beknopt mogelijk te houden kiest BodemenergieNL ervoor om regelingen waar zij positief of neutraal tegenover staat niet op te nemen in deze reactie. Zoals bijvoorbeeld het behoud van de provincie als bevoegd gezag voor open systemen en de afschaffing van de gelijktijdige melding en vergunningplicht voor gesloten bodemenergiesystemen.

Verzoek: toevoeging aantal missende regels

Een aantal nu geldende regels mist in de Omgevingswet of in de Besluiten bij de Omgevingswet. BodemenergieNL verzoekt om de volgende regels toe te voegen en/of aan te passen:

- ***Toevoegen: gedoogplicht vergunde grondwateronttrekkingen zoals nu in art. 5.27 Waterwet.***

In de Omgevingswet zijn in hoofdstuk 10 de gedoogplichten opgenomen. Art. 10.3 bevat een 'gedoogplicht waterbeheer'. Hier zouden open bodemenergiesystemen goed onder kunnen vallen ware het niet dat het gekoppeld is aan een wateractiviteit en WKO nu in het Bal is opgenomen als milieubelastende activiteit. De gedoogplicht is van belang om discussies en juridische conflicten te voorkomen over het gebruik van grondwater gelegen onder het perceel van een ander dan de initiatiefnemer van een open bodemenergiesysteem.

- **Toevoegen: bevoegdheid tot intrekken van vergunning bij het drie jaar niet gebruiken van een vergunning, zoals nu in art. 6.22 Waterwet.** Door gebruik te maken van deze bevoegdheid heeft het bevoegd gezag de mogelijkheid om op papier ingenomen ondergrondse ruimte weer vrij te geven voor andere initiatieven.
- **Toevoegen: specifieke en limitatieve weigerings-/verleningsgronden voor gesloten bodemenergiesystemen zoals nu in art. 5.13b Besluit omgevingsrecht.** De beoordelingsregels in het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn zeer ruim geformuleerd. Voor de beoordeling van specifieke activiteiten, zoals bodemenergie, geeft dit geen goed kader. Enerzijds is het gewenst dat het bevoegd gezag aandacht besteedt aan relevante (energetische) aspecten. Anderzijds is het ongewenst dat te veel niet relevante aspecten betrokken worden bij de beoordeling. Vanwege duidelijkheid en stimulering van bodemenergie is het volgens BodemenergieNL wenselijk om de huidige beperktere beoordelingsregels terug te voeren.
- **Beoordelingskader open bodemenergiesystemen aanpassen aan huidig kader.** Open bodemenergiesystemen zijn nu gereguleerd in de Waterwet. Een vergunningaanvraag wordt ook getoetst aan de doelen van de Waterwet. Door een open bodemenergiesysteem als 'milieubelastende activiteit' te categoriseren is afdeling 8.5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving van toepassing. Dit beoordelingskader is wezenlijk anders dan het huidige beoordelingskader. Het huidige beoordelingskader is terug te vinden in afdeling 8.9 Besluit kwaliteit leefomgeving die van toepassing is op wateractiviteiten.
- **Schep duidelijkheid over indieningsvereisten.** De indieningsvereisten voor een melding van een (gesloten) bodemenergiesysteem zijn opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving. We hebben begrepen dat het aan het bevoegd gezag is om de indieningsvereisten voor de vergunningplichtige bodemenergiesystemen te bepalen en vast te leggen. Ons inziens is het wenselijk om ook deze indieningsvereisten centraal te regelen. Dit schept duidelijkheid en zo wordt voorkomen dat elk bevoegd gezag een andere set vereisten hanteert.
- **Toevoegen: definitie 'SPF' aan het Besluit activiteiten leefomgeving.** Voor de definitie kan aangesloten worden bij de huidige definitie uit het Waterbesluit, Besluit lozen buiten inrichtingen en/of het Activiteitenbesluit milieubeheer.

Voorstel over MTO en HTO in de besluiten

De Ontwerpbesluiten omgevingswet hinken voor het opslaan van warmte (Middelhoge Temperatuur Opslag, MTO, en Hoge Temperatuur Opslag, HTO) op twee gedachten. Hierdoor is de regeling en de toelichting inconsequent en op punten tegenstrijdig. BodemenergieNL stelt het volgende voor:

- **Categoriseer MTO/HTO als een bodemenergiesysteem.** Centraal staat immers ook bij MTO/HTO het gebruik van de bodem voor de verwarming en/of koeling. De afwijkende technische en exploitatie kenmerken zijn van ondergeschikt belang. Mede daardoor is een sluitende definitie en afkadering van gesloten en open bodemenergiesystemen lastig. MTO/HTO kan overigens zowel een open bodemenergiesysteem als een gesloten bodemenergiesysteem zijn.
- **Licht deze categorisering toe in de toelichting.**
- **Sluit voor de keuze van bevoegd gezag, melding- en vergunningplicht aan bij de bestaande regeling voor open en gesloten bodemenergie.**
- **De algemene regels zijn ook van toepassing op MTO/HTO.**
- **Voor HTO/MTO geeft het bevoegd gezag een (maatwerk)voorschrift af voor afwijking van energiebalans (toestaan warmteoverschot) en de temperatuur van de circulatievloeistof/het water dat in de bodem gebracht wordt.**
- **Sluit voor lozen aan bij de standaard regels voor lozen bij bodemenergiesystemen.**

Dit voorstel komt overigens overeen met de huidige regeling.

Verzoek: vooronderzoek niet bij activiteit trekken

In de toelichting bij artikel 3.22 Besluit activiteiten leefomgeving staat: "Ook het vooronderzoek, waarbij boringen worden uitgevoerd om te onderzoeken of de locatie geschikt is voor een bodemenergiesysteem, is onderdeel van deze activiteit.". BodemenergieNL is van mening dat het vooronderzoek, conform de huidige regelgeving, **niet** onder de activiteit moet vallen.

Vooronderzoek waarbij proefboringen worden uitgevoerd vindt in bijzondere gevallen plaats. Aanleiding voor een vooronderzoek is altijd de onzekerheid of het toepassen van een bodemenergiesysteem wel haalbaar is. Op het moment dat een vooronderzoek wordt gedaan is dus nog onzeker of een bodemenergiesysteem kan worden toegepast en zo ja, hoe het ontwerp van het systeem eruit komt te zien. De resultaten van het vooronderzoek vormen dus input voor een go/no go besluit, het ontwerp van het systeem en daardoor ook de inhoud van de melding of vergunningaanvraag.

Als het vooronderzoek onderdeel is van de activiteit moet al een (uitgebreide) melding of vergunningaanvraag gedaan worden op basis van onzekerheden. Vervolgens moet gewacht worden op een besluit voordat überhaupt duidelijk is of het vooronderzoek uitgevoerd kan worden. Dit levert een (te) lange doorlooptijd en onzekerheid op, zeker in relatie tot de verdere bouwplanning. Daarnaast is dit kostenverhogend.

Doordat de resultaten van het vooronderzoek input leveren voor het ontwerp en dus ook de vergunningaanvraag is het niet praktisch om in dit stadium al een melding of vergunningaanvraag te moeten doen. Aan de ene kant is de kans groot dat het bevoegd gezag meer informatie en zekerheid zal wensen. Aan de andere kant is de kans aanwezig dat de op basis van de resultaten van het vooronderzoek de melding of vergunning gewijzigd moet worden. Dit levert dubbel werk op.

Om deze redenen is BodemenergieNL van mening dat de toepassing van bodemenergie wordt belemmerd als het vooronderzoek onderdeel uitmaakt van de activiteit. BodemenergieNL doet daarom het dringende verzoek om het vooronderzoek geen deel uit te laten maken van de activiteit. Overigens worden boringen gereguleerd via de Beoordelingsrichtlijn 2100 Mechanisch boren. Hierdoor is ook vanuit belang van bodembescherming niet noodzakelijk om het vooronderzoek deel uit te laten maken van de activiteit.

Lozen beter en duidelijker regelen

Het lozen van boorspoelwater, ontwikkelwater en onderhoudswater van bodemenergiesystemen wordt een steeds belangrijker onderwerp en een steeds grotere belemmering voor bodemenergie. Een heldere regeling die aansluit bij de (technische) praktijk en geen onnodige belemmeringen opwerpt is gewenst. De regeling zoals deze nu in de voorliggende besluiten is opgenomen voldoet hier om verschillende redenen niet aan.

Incorrecte regeling

Allereerst lijken de artikelen in het Besluit activiteiten leefomgeving over lozingsroutes in zichzelf niet te kloppen (art. 4.1158, 4.1168 en 4.1169, zie artikelsgewijze reactie in de bijlage). Daarnaast sluiten de regels niet aan bij het huidige geldende kader. Dit kader is toegelicht in de Handreiking lozingsroutes uit 2013 (mede te vinden via: <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bodemenergie/wet-regelgeving/>).

Deze handreiking is tot stand gekomen in overleg tussen het Ministerie van I&M, gemeenten, waterschappen, provincies en de branche.

BodemenergieNL verzoekt om voor de regels voor lozen bij de aanleg en het gebruik van bodemenergiesystemen aan te sluiten bij de genoemde Handreiking lozingsroutes uit 2013. Dat betekent dat een onderscheid wordt gemaakt tussen drie soorten te lozen water (boorspoelwater, ontwikkelwater en onderhoudswater) en afhankelijk van de kenmerken van dit water een standaard lozingsroute wordt gesteld en daarnaast een aantal alternatieven mogelijk worden gemaakt.

Onduidelijke regeling

De regeling zoals voorgesteld in de besluiten is ook niet voldoende duidelijk. Bij het analyseren van de besluiten kwamen bijvoorbeeld een aantal belangrijke vragen bij ons op:

- Waar en hoe wordt het lozen in en op de bodem en het lozen op het schoonwaterriool gereguleerd (melding/vergunningplicht, algemene regels, bevoegd gezag)?
- Hoe verhoudt de 'zelfstandige' regulering van lozingen (zoals in het vorige punt bedoeld en de vergunningplicht voor lozen in het oppervlaktewater in art. 3.23 Bal) zich tot de regeling opgenomen in art. 4.1158, 4.1168 en 4.1169 Bal)?
- Hoe verhoudt maatwerkvoorschrift voor lozen (art. 4.1158, 4.1168 en 4.1169 Bal) zich tot de vergunningplicht (art. 3.23 Bal)?
- Wie geeft het maatwerkvoorschrift bedoeld in lid 2 van art. 4.1158, 4.1168 en 4.1169 Bal af? Het bevoegde gezag voor bodemenergie of het bevoegde gezag voor het 'ontvangende water'?
- Gelden voor lozingen nog specifieke weigeringsgronden?

BodemenergieNL verzoekt om de regeling omtrent lozingen te corrigeren en verduidelijken.

Eisen aan het te lozen water

De beheerder van het water waar op geloosd wordt heeft de mogelijkheid om kwantiteits- en kwaliteitseisen te stellen aan het te lozen water. Dit is wenselijk om ongewenste gevolgen voor het ontvangende water en watersysteem te voorkomen.

Tegelijkertijd merken wij op dat de eisen aan een lozing in sommige gevallen onwerkbaar én onnodig zijn. Met het oog hierop vindt BodemenergieNL het aanbevelenswaardig om in de toelichting bij de 'lozingsartikelen' te vermelden dat het onnodig en niet wenselijk is om, voor bodemenergie, eisen te stellen aan het slibgehalte bij lozen op het vuilwaterriool.

Een mogelijke omschrijving is:

"Voor lozingen bij bodemenergiesystemen is het in de praktijk vaak niet haalbaar om te voldoen aan eisen voor het slibgehalte in het te lozen water. Voorgesteld wordt om m.b.t de lozingen vanuit bodemenergiesystemen m.b.t het slibgehalte geen andere voorschriften op te nemen dan dat dit gebeurt met inachtneming van de zorgplicht.

De redenen hiervoor zijn:

- 1) De vaste stof in het te lozen water is zodanig fijn van samenstelling dat het d.m.v. de inzet van normale bezink voorzieningen niet te verwijderen is.
- 2) Doordat het slib moeilijk bezinkbaar is, zijn problemen m.b.t. bezinken in het riool niet te verwachten."

Lozen in het algemeen en ook lozen voor bodemenergie is een complexe maar belangrijke zaak. BodemenergieNL denkt graag mee met de uitwerking van een heldere regeling die aansluit bij de (technische) praktijk, geen onnodige belemmeringen opwerpt en tegelijk voldoende bescherming biedt aan de ontvangende wateren.

Algemene vragen: is dit goed geregeld?

Bij het bestuderen van de Ontwerpbesluiten omgevingswet ontstonden bij ons een aantal vragen. BodemenergieNL verzoekt om deze vragen in ogenschouw te nemen en waar nodig wijzigingen of verduidelijkingen door te voeren.

- Is het adviesrecht van het waterschap bij een vergunningaanvraag voor open bodemenergiesysteem geregeld? (art. 6.16 lid 2 Waterwet)
- Is duidelijk dat open bodemenergiesystemen niet vallen onder de regeling over onttrekken van grondwater in art. 6.22 e.v. Bal?
- Vragen over interferentiegebieden:
 - Is het duidelijk dat een interferentiegebied nu aangewezen moet worden in het omgevingsplan?
 - Is de provincie nog bevoegd om een interferentiegebied aan te wijzen?
 - Of valt dit beide onder de mogelijkheid om maatwerkregels vast te stellen? En zo ja, past dat daarin, dit lijkt een andersoortige regel? Is het dan niet logischer om als maatwerkregel de gesloten systemen in een bepaald gebied vergunningplichtig

te maken? In plaats van een interferentiegebied aan te wijzen? Of kan het via beide manieren? Is dat niet onduidelijk?

- Is het mogelijk dat straks 'twee' vergunningplichten gelden voor dezelfde activiteit (één ingesteld door het rijk, de ander door gemeente/provincie) maar beiden met een ander conflicterend toetsingskader of waarbij het toetsingskader en algemene regels conflicteren?
- De nu geldende algemene regels over de wijze van handelen bij lekkage van gesloten bodemenergiesystemen (art. 3.16i Activiteitenbesluitmilieubeheer en 3.03 Besluit lozen buiten inrichtingen) ontbreken bij de algemene regels voor gesloten bodemenergiesystemen. Wat is hier de reden voor?

Verzoek: aanvullen en correctie van de toelichtende tekst bij Besluit activiteiten leefomgeving

In de toelichting bij het Besluit activiteiten leefomgeving staan een aantal onjuistheden. Bijvoorbeeld bij de beschrijving van (de kenmerken van) verschillende typen bodemenergiesystemen, lozingen en interferentie. Een correctie hiervan is gewenst. Daarnaast verzoekt BodemenergieNL om in de toelichtende tekst van het Besluit activiteiten leefomgeving duidelijk aan te geven dat de algemene regels voor bodemenergiesystemen een basisbescherming bieden die in het grootste deel van Nederland voldoende bescherming biedt. Dit betekent dat terughoudend moet worden omgegaan met het stellen van aanvullende regels.

Extra regels of voorschriften zijn immers niet nodig en onnodig belemmerend. Daarnaast is dit mede onwenselijk omdat dit zou kunnen leiden tot grote (niet goed verklaarbare) verschillen tussen bevoegde gezagen. Hierdoor wordt de door het Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen bereikte harmonisering tenietgedaan.

Aansluiten bij evaluatie Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen

Op dit moment loopt een evaluatie van het Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen. BodemenergieNL vindt het belangrijk dat de resultaten van het evaluatietraject worden meegenomen in de Omgevingswet besluiten. Daarom het verzoek om aansluiting te zoeken bij het evaluatietraject zodat aanbevelingen uit deze evaluatie kunnen worden opgenomen in de Omgevingswet.

Wij zijn in afwachting van uw reactie. Bij vragen naar aanleiding van deze brief of indien wij u anderszins kunnen ondersteunen dan vernemen wij dat graag.

Met vriendelijke groet,
BodemenergieNL

Dr. F.P.W. Agterberg
Voorzitter

Bijlage: artikelsgewijze reactie.

Besluit activiteiten leefomgeving				
Hoofdstuk	Art. nr.	Verbetersuggestie/opmerking	Concreet tekstvoorstel	Toelichting
Bijlage 1	Begrip 'bodemennergiesysteem'		'voor de verwarming of koeling van ruimten' weglaten.	Door de voorgestelde aanpassing is de regelgeving op alle systemen van toepassing waarbij de bodem wordt gebruikt voor de levering van warmte of koude. Is het relevant waar de warmte/koude voor wordt gebruikt? Wat er nu bijvoorbeeld buiten valt: de lussen voor wisselverwarming en als de warmte gebruikt wordt voor tapwater. [ter info: in de huidige regelgeving: staat achter 'van ruimten' nog de toevoeging 'in gebouwen'.]
	Begrip 'gesloten bodemennergiesysteem'		Toevoegen: "met inbegrip van een bijbehorende warmtepomp, circulatiepomp en regeneratievoorziening, voor zover aanwezig"	Conform huidige regelgeving. Afbakening van belang voor bepalen SPF/rendement: welke elementen neem je wel en welke niet mee.
	Begrip 'open bodemennergiesysteem'		Toevoegen: "met inbegrip van bijbehorende bronpompen en warmtewisselaar en, voor zover aanwezig, warmtepomp en regeneratievoorziening"	Conform huidige regelgeving. Afbakening van belang voor bepalen SPF/rendement: welke elementen neem je wel en welke niet mee.
	2.12c sub a		Verwijderen	Criterium verwijderen conform huidige regeling

Hoofdstuk	Art. nr.	Verbetersuggestie/opmerking	Concreet tekstvoorstel	Toelichting
	3.22 sub a	<p>Moet hier (parallel aan sub b) ook de maximale diepte van 500 meter worden genoemd? Of in de begripsomschrijving van bodemenergie?</p> <p>Aandachtspunt: afstemming met Mijnbouwwet grens.</p> <p>Gezien het feit dat geothermie in de toelichting expliciet genoemd wordt als niet onder bodemenergie vallend, lijkt het logisch om die 500 m grens op te nemen in begrip of bij art. 3.22. Want bij geothermie gaat het immers ook om onttrekken en terugbrengen van grondwater.</p>		
	3.22 sub b		Sub b verwijderen	Zie voorstel t.a.v. MTO/HTO in de hoofdbrief
	3.23 lid 3 sub c		Sub c verwijderen	Zie voorstel t.a.v. MTO/HTO in de hoofdbrief
	3.23 lid 4	Per type te lozen water één regime opstellen voor lozingen van bodemenergie op oppervlaktewater: Lozingen op oppervlaktewater voor niet vergunningplichtige gesloten systemen missen nu zonder dat dit goed te motiveren valt.	Mogelijke oplossing: art. 3.23 lid 2 en 4 samenvoegen en voor de vergunningplicht verwijzen naar art. 3.22	Eén regime gewenst, dit kan op verschillende manieren. Meest voor de handliggend is vergunningplicht laten afhangen van grootte lozingen en waterkwaliteit en doelwater -> dus alles vergunningplichtig is het meest handig

Hoofdstuk	Art. nr.	Verbetersuggestie/opmerking	Concreet tekstvoorstel	Toelichting
	4.1153 en 4.1154	<p>Wat is de gedachte achter het opsplitsen van de aan te leveren gegevens?</p> <p>De gewenste gegevens zijn mede afhankelijk van die redenering. Overigens zijn niet alle gegevens al lange tijd van tevoren bekend. BodemenergieNL denkt graag mee over de in te dienen gegevens.</p>		
	4.1154 sub b	<p>Spreek over negatieve interferentie</p> <p>Vergunde en gemelde systemen expliciet meenemen</p>	Een onderbouwing waaruit blijkt dat het in werking hebben van het gesloten bodemenergiesysteem niet leidt tot negatieve interferentie met een eerder gemeld, vergund, en geïnstalleerd bodemenergiesysteem waardoor het functioneren van een van de systemen kan worden geschaad	<p>Positieve interferentie is geen probleem, negatieve interferentie <i>kan</i> problematisch zijn.</p> <p>Ook (juist) vergunde en gemelde systemen moeten meegenomen worden bij het bepalen van negatieve interferentie. Niet gemelde of vergunde systemen (die soms wel bij bevoegd gezag bekend zijn) <i>kan</i> je niet meenemen omdat je de nodige gegevens niet boven water kan krijgen.</p>
	4.1154 sub c	Toevoegen van wie die verklaring moet komen. In huidige regelgeving staat: van installateur		
	4.1154 sub e	Aansluiten bij huidige regeling: 'degene die boringen of andere werkzaamheden ten behoeve van het ... uitvoert.'		

Hoofdstuk	Art. nr.	Verbetersuggestie/opmerking	Concreet tekstvoorstel	Toelichting
	4.1156 lid 1 sub b	<p>Toevoegen 'uitgedrukt als SPF'</p> <p>Dit vraagt vervolgens wel om het opnemen van SPF als begrip.</p>		Door de 'vorm' van het rendement te specificeren wordt voorkomen dat verschillende bevoegde gezagen verschillende 'maten' aanhouden
	4.1156 lid 1 sub c	<p>Waarom staat de wijze van meten van de temperatuur in dit artikel en is voor de wijze waarop de warmte en koude (uit sub a) hoeveelheden worden gemeten een apart artikel opgenomen (art. 4.1163)?</p> <p>Is het niet logischer om e.e.a. in een ministeriele regeling op te nemen (zoals dat nu ook is)?</p>		
	4.1157	<p>Aanhaken bij huidige regelgeving (art. 3.16m Activiteitenbesluit milieubeheer, art. 3a.7 Besluit lozen buiten inrichtingen, 6.11h Waterbesluit)</p> <p>VOORSTEL: koppelen aan doelmatig functioneren van een BE-systeem of doelmatig gebruik van BE in het algemeen</p> <p>Ter overweging: alleen gemelde/vergunde systemen beschermen.</p>		N.B. ook in toelichting(en) aanpassen!
	4.1158	Zie opmerkingen in hoofdbrief		

Hoofdstuk	Art. nr.	Verbetersuggestie/opmerking	Concreet tekstvoorstel	Toelichting
	4.1162	Huidig artikel overnemen (art. 3.16l Activiteitenbesluit milieubeheer, art. 3a.6 Besluit lozen buiten inrichtingen, 6.11g Waterbesluit). Verder discussie n.a.v. evaluatie Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen afwachten Wat hier staat klopt niet.		
	4.1163	Zie opmerking m.b.t. artikel 4.1156 lid 1 sub c		
	4.1166	Zie opmerking bij 4.1156 lid 1 sub b en c		
	4.1166 lid 1 sub c	Bij dezelfde regel voor gesloten systemen (4.1156) staat hier ook nog een zinsnede over de toegestane afwijking. Breng de artikelen in overeenstemming met elkaar.		
	4.1167	Zie opmerking bij 4.1157		
	4.1168 & 4.1169	Zie opmerkingen over lozen in hoofdbrief		
	Toelichting 4.1159 & 4.1170	Toevoegen: In sommige gevallen kan het wenselijk zijn een hogere retourtemperatuur toe te staan. (Met oog op MTO/HTO, zie hoofdbrief)		
	Toelichting art. 4.1161 & 4.1172	Toevoegen: "Ook kan het in gevallen wenselijk zijn om een warmteoverschot toe te staan"		
	4.1173	Zie opmerking bij 4.1162		
	4.1174	Zie opmerking bij 4.1163		

Omgevingsbesluit				
Hoofdstuk	Art. nr.	Verbetersuggestie/opmerking	Concreet tekstvoorstel	Toelichting
	3.4	Dit artikel is verwarrend en onduidelijk en bijna alleen na het goed lezen van de toelichting te begrijpen	Om lid 2 duidelijker te maken kan in de aanhef van lid 2 misschien het woord 'onder andere' of 'ondermeer' (tussen 'aanvraag' en 'betrekking'). Maar dat past niet als je vervolgens sub a en b leest. Wellicht sub 3 onderbrengen in nieuw lid waar in e.e.a. duidelijker is aangegeven?	
	3.15	Advies en instemmingsrecht provincie toevoegen voor open bodemenergiesystemen		
Bijlage V		Is de MER-plicht voor open bodemenergiesystemen goed geregeld? Klopt het in de tabel aangewezen besluit in relatie tot het categoriseren van open bodemenergiesystemen als milieubelastende activiteit?		